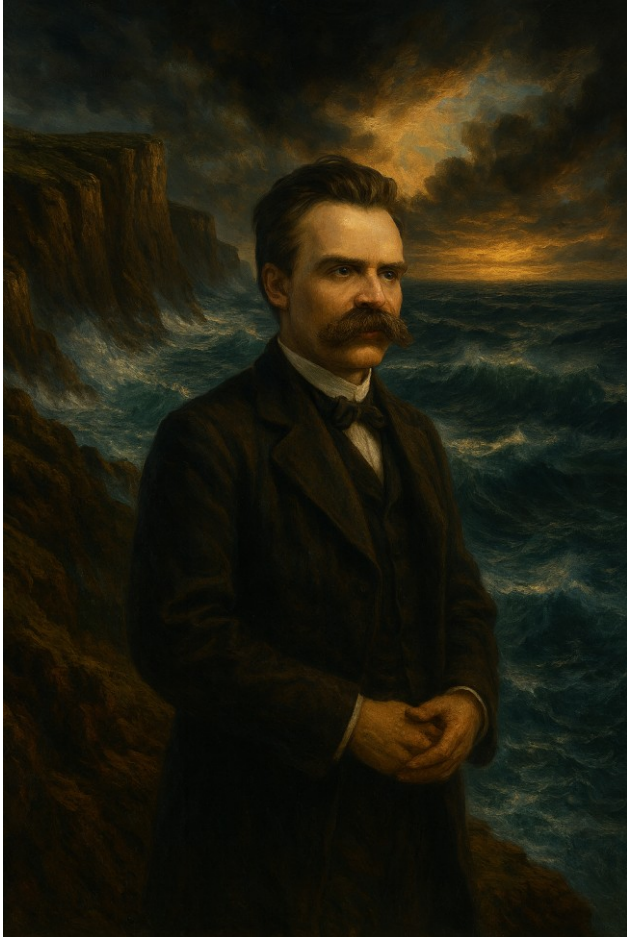

SURFEJANT ELS LÍMITS

La crítica de Nietzsche a la Modernitat

La filosofia de Nietzsche s'aixeca com una veu incòmoda i radical dins del nucli de la modernitat. En un moment històric marcat per la raó, el progrés científic i els valors heretats del cristianisme i de la tradició filosòfica occidental, Nietzsche irromp per qüestionar profundament aquestes arrels. La seva crítica no és una simple revisió dels models, sinó un atac frontal als pilars sobre els quals s'ha construït la cultura europea.

CONTINGUT

Context biogràfic.....	1
Marc històric, social i cultural del pensament de Nietzsche.....	2
Períodes i obres en el pensament de Nietzsche	4
Cronologia biogràfica	4
Publicacions i ruptura amb el món acadèmic.....	5
Maduresa intel·lectual	5
Publicació pòstuma i edició crítica de l'obra	6
Síntesi de les lectures d'algunes obres	6
Els límits de la filosofia	7
<i>La tragèdia grega, un pols a la vida</i>	7
La filosofia del martell	8
La crítica a la ciència.....	9
La crítica a la moral de la compassió.....	10
Crítica a la religió cristiana	13
De la destrucció a la creació	14
Els valors de la nova civilització: l'adveniment del superhome	15
Primera metamorfosi: l'esperit com a camell.....	15
Segona metamorfosi: el camell esdevé lleó.....	16
Tercera metamorfosi: el nen com a superhome.....	16
La voluntat de poder	16
La voluntat de poder	16
Temps cíclic i afirmació de l'instant	16
Vocabulari	18
Qüestionari tipus test.....	24
Qüestionari preguntes curtes	30
Solucions	31

Friedrich Wilhelm Nietzsche, del filòleg clàssic al pensador irruptiu

(Röckent 15 d'octubre de 1844 – Weimar 25 d'agost de 1900)

Considerat com un dels *filòsofs de la sospita*¹, Nietzsche no entén la filosofia com la construcció d'un sistema de veritats racionals i lògiques destinades a sustentar l'*status quo*, sinó com una eina -un martell- dirigida contra el nucli central de la cultura occidental. La seva perspectiva no és neutral ni distant: neix del convenciment que els valors dominants d'aquella cultura, presentats com a absoluts, han acabat empobrint la vida. La *raó*, tal com ha estat entesa per la tradició, es mostra incapaç de donar veu a la dimensió profunda, vital i fins i tot irracional de l'existència humana.

L'ésser humà es troba davant d'una cruïlla decisiva: o bé es deixa portar per la buidor, el conformisme i la resignació, o bé assumeix el repte de crear nous valors. És en aquest punt on la filosofia de Nietzsche, i també la seva escriptura aforística es torna exigent: pensar no és cercar refugi en veritats eternes, sinó a atrevir-se a viure sense garanties, afirmant la vida en tota la seva complexitat, dolor i el seu esdevenir.

Acostar-se al pensament de Nietzsche, és, en aquest sentit, *surfejar el límit del sentit*: aprendre a moure's en un espai de tensió constant, on les antigues certeses s'enfonsen i la filosofia ja no ofereix consol, sinó responsabilitat. Llegir els textos de Nietzsche és acceptar el desafiament de pensar fins al final què significa viure, valorar i afirmar la vida en un món que ha perdut els seus fonaments tradicionals.

CONTEXT BIOGRÀFIC

Friedrich Wilhelm Nietzsche va néixer el 15 d'octubre de 1844 a Röcken, en el si d'una família de pastors protestants i valors profundament religiosos. El seu pare va morir quan ell tenia quatre anys, fet que marcà profundament la seva infantesa i que sovint s'ha interpretat com un primer contacte amb la fragilitat de les certeses religioses que més endavant sotmetria a crítica.

Va realitzar els estudis superiors a l'internat de Pforta, escola d'elit on rebrà una sòlida formació. Durant aquest període van iniciar-se forts malts de cap que ja no l'abandonarien mai més.

Portat per la tradició familiar, va fer estudis de teologia, els quals va abandonar en contra de la pressió familiar, per seguir la ruta de la filosofia clàssica. Graduat el 1864, el jove Nietzsche viurà com a universitari Bonn per traslladar-se, posteriorment, a Leipzig per continuar aprofundint en els

¹ Expressió encunyada per Paul Ricoeur (1913-2005) per referir-ser a Karl Marx, Sigmund Freud i Friedrich Nietzsche. Tot i pertànyer a àmbits diferents, aquests pensadors comparteixen una actitud crítica basada en la sospita que, darrere les veritats morals, religioses o racionals de la cultura occidental, s'hi amaguen interessos econòmics, pulsions inconscients o relacions de poder.

estudis sobre filologia clàssica. Aquest període destacarà per dos factors que marcarien profundament la vida de Nietzsche: la lectura de les obres de Schopenhauer² - principalment *El món com a voluntat i representació* - i la seva amistat amb Richard Wagner³ en qui veia un model de lliure pensador i d'independència d'esperit.

Al 1869 – amb només 24 anys – va ser nomenat catedràtic de la Universitat de Basilea i sorgeix la possibilitat de fusionar filologia i filosofia.

Progressivament – i segurament influenciat per la guerra franco-prussiana i l'ambient pangermanista de l'entorn universitari - es va allunyant del saber acadèmic. Aquesta desafecció es fa evident en la seva primera obra, *El naixement de la tragèdia*, on contraposa l'esperit vital del món grec tràgic a l'excés de racionalisme de la tradició socràtica i platònica que constitueixen els fonaments culturals d'Occident. El ressò d'aquesta obra marcarà un punt d'inflexió en el futur intel·lectual i personal de Nietzsche.

A partir d'aquest moment, la seva vida es caracteritza per una existència solitària i errant, marcada per greus problemes de salut i per una producció intel·lectual intensa i fragmentària. Nietzsche va escriure la major part de la seva obra fora de la universitat, adoptant un estil aforístic i provocador, coherent amb el seu rebuig als sistemes filosòfics tancats i amb la seva concepció de la filosofia com a crítica i experiment vital.

L'any 1889 va patir un col·lapse mental que el va incapacitar definitivament. Va morir el 25 d'agost de 1900 a Weimar, sense arribar a veure l'impacte profund que el seu pensament tindria en la filosofia contemporània.

La trajectòria vital de Nietzsche no pot separar-se de la seva obra: la seva filosofia neix d'una experiència radical de ruptura, crisi i desplaçament, que el porta a pensar contra la tradició, però també des de dins d'ella. La seva vida i el seu pensament formen una unitat inseparable, marcada per la voluntat d'anar fins al límit en la crítica dels valors i en l'afirmació de la vida.

MARC HISTÒRIC, SOCIAL I CULTURAL DEL PENSAMENT DE NIETZSCHE

El pensament de Friedrich Nietzsche s'inscriu en un període de profundes transformacions socials, polítiques, econòmiques i culturals a Europa. Els anys compresos entre 1830 i 1900 estan marcats per una sensació generalitzada de canvi accelerat, progrés material i, alhora, crisi dels valors tradicionals.

Un dels moments clau del segle XIX són les revolucions de 1848, que es van estendre per gran part d'Europa. Aquests moviments van difondre ideals democràtics basats en el sufragi, les llibertats individuals i la igualtat social. Alhora, molts pobles van lluitar per la seva independència, mentre que d'altres aspiraven a la unificació nacional: a Alemanya, aquest procés va anar acompanyat

² Arthur Schopenhauer (1788–1860): filòsof alemany que considerava que la realitat està governada per una força irracional anomenada *voluntat*, origen del patiment humà. Davant d'aquest caràcter tràgic de l'existència, Schopenhauer proposa l'art, especialment la música, i l'ascetisme com a vies temporals d'alliberament del dolor.

³ Richard Wagner (1813–1883): compositor alemany que defensava una concepció de l'art com a experiència total capaç de regenerar la cultura moderna. Inicialment admirat per Nietzsche, especialment pel seu caràcter tràgic i dionisiac, Wagner serà posteriorment objecte d'una crítica severa, a qui Nietzsche acusarà de decadentisme, nacionalisme i de sotmetre l'art a la moral i al cristianisme.

d'una exaltació del sentiment nacionalista, que culminà amb la unificació alemanya l'any 1871, impulsada per Otto von Bismarck. A Itàlia, figures com Giuseppe Garibaldi van tenir un paper decisiu en el procés d'unificació, que conduí a la proclamació de Víctor Manuel II com a rei d'Itàlia.

Aquestes transformacions polítiques van reforçar els estats nacionals, però també van fomentar el militarisme, el nacionalisme exacerbat i la competència entre potències europees, elements que Nietzsche observarà amb una mirada profundament crítica.

Paral·lelament, el segle XIX viu l'expansió del capitalisme industrial, impulsat per grans avenços tecnològics i científics. Aquest procés, sovint presentat com a símbol de progrés, va comportar també profundes desigualtats socials i una transformació radical de les formes de vida.

La consolidació del capitalisme va anar acompanyada d'una intensa cursa colonial, mitjançant la qual les potències europees es van repartir grans territoris d'Àfrica i Àsia per garantir l'accés a matèries primeres. Aquest imperialisme va generar tensions creixents entre els estats europeus i acabaria desembocant en l'esclat de la Primera Guerra Mundial (1914), tot i que Nietzsche ja havia mort.

Aquest context contribueix a una crisi de confiança en la idea de progrés i en la racionalitat moderna, un element central en la crítica nietzscheana.

En l'àmbit del pensament, aquest període veu sorgir corrents que reaccionen tant contra el sistema idealista hegel·lià com contra el positivisme, que reduïa el coneixement a la ciència empírica.

Dues figures són especialment rellevants per entendre el context intel·lectual en què s'inscriu el pensament de Friedrich Nietzsche. D'una banda, Søren Kierkegaard posa l'accent en l'existència individual enfront de la raó universal defensada pel sistema hegel·lià. Per a Kierkegaard, l'única realitat autèntica és l'individu concret, que es troba tràgicament sol davant les seves decisions i ha d'assumir l'angoixa i la responsabilitat que comporta la llibertat. Aquest plantejament situa l'experiència personal al centre de la reflexió filosòfica i obre el camí a l'existencialisme.

D'altra banda, Arthur Schopenhauer rebutja qualsevol idea de Raó Absoluta i sosté que el fonament últim de la realitat és la *voluntat de viure*, una força irracional i cega que condemna l'ésser humà a un desig constant i, en conseqüència, al patiment. Aquesta concepció condueix a un pessimisme radical, segons el qual la vida no pot oferir una satisfacció plena. Nietzsche partirà inicialment d'aquest diagnòstic, però se'n distanciarà progressivament, especialment pel seu rebuig a la negació de la vida i a les solucions ascètiques proposades per Schopenhauer.

En paral·lel, els corrents artístics del segle XIX reflecteixen la mateixa tensió entre raó, emoció i crisi de sentit que travessa el pensament filosòfic de l'època. El Romanticisme reivindica la subjectivitat, l'emoció, la llibertat individual i el misteri, i es rebel·la contra el racionalisme il·lustrat. El Realisme, en canvi, busca representar fidelment la vida quotidiana, posant l'accent en les condicions socials, les injustícies i els conflictes del seu temps. Finalment, l'Impressionisme trenca amb les formes tradicionals de representació per captar la impressió immediata de la realitat, la llum i el moviment, oferint una nova manera de percebre el món.

Aquest context artístic, marcat per la ruptura amb les formes clàssiques i la recerca de noves expressions, connecta directament amb la voluntat nietzscheana de trencar amb els valors heretats i de repensar radicalment la cultura occidental.

PERÍODES I OBRES EN EL PENSAMENT DE NIETZSCHE

En el desenvolupament del pensament de Nietzsche es poden distingir tres grans períodes, que no només responen a una successió cronològica, sinó que reflecteixen una evolució progressiva en la seva manera d'entendre la filosofia i la cultura occidental.

El *primer període*, conegut habitualment com a *període romàntic* (1871–1877), està fortament influït pel món grec presocràtic, així com pel pensament de Schopenhauer i per la figura de Wagner. En aquesta etapa, Nietzsche desenvolupa una crítica radical a la tradició socràtic-platònica, a la qual atribueix l'origen d'uns valors decadents que han afeblit la vitalitat de la cultura occidental. La seva mirada es dirigeix cap a la Grècia tràgica com a model d'afirmació de la vida. D'aquest període destaquen obres com *El naixement de la tragèdia* (1871), *Consideracions intempestives* (1873–1876) i *Sobre la veritat i mentida en sentit extramoral* (1873), on ja s'apunten alguns dels temes centrals del seu pensament posterior.

El *segon període*, anomenat *positivista o il·lustrat* (1878–1882), representa un distanciament progressiu de les influències romàntiques inicials. En aquesta etapa, Nietzsche mostra una certa proximitat als il·lustrats francesos, especialment a Voltaire, i adopta un to més crític i analític. La seva reflexió se centra en la crítica de la metafísica, la religió, l'art i la moral, alhora que manifesta una valoració provisionalment positiva de la ciència com a instrument de coneixement. Les obres més representatives d'aquest moment són *Humà, massa humà* (1878) i *La gaia ciència* (1882), textos que marquen una clara ruptura amb l'etapa anterior i preparen el camí cap a la seva filosofia de maduresa.

Finalment, el *tercer període*, conegut com a *període crític* (1883–1888), correspon a la fase de maduresa intel·lectual de Nietzsche. En aquests anys desenvolupa les seves idees més originals i radicals, com la mort de Déu, el superhome, la voluntat de poder i l'etern retorn. Aquest període implica una crítica definitiva als valors tradicionals i la necessitat de crear nous valors capaços d'afirmar la vida. A aquesta etapa pertanyen les seves obres més conegudes i influents, com *Així parlà Zarathustra* (1883–1885), *Més enllà del bé i del mal* (1886), *La genealogia de la moral* (1887) i *El crepuscle dels ídols* (1889).

CRONOLOGIA BIOGRÀFICA

La vida de Nietzsche presenta una trajectòria d'intensa activitat intel·lectual, marcada per canvis constants i conflictes tant personals com intel·lectuals. Les seves experiències vitals i, especialment, les dificultats de salut van influir profundament en la manera com va qüestionar els valors establerts de la seva època.

15 d'octubre de 1844: Naixement de Nietzsche a Röcken (Prússia) en el si d'una família profundament protestant.

- 1849: Mort del pare i trasllat familiar a Naumburg
- 1859: Estudia a la prestigiosa escola de Pforta, on rep una sòlida formació humanística. En aquests anys entra en contacte amb el pensament de Arthur Schopenhauer, que exercirà una forta influència inicial.

- 1864–1865: Inicia estudis de filologia clàssica i teologia a Bonn. Abandona aviat la teologia per dedicar-se plenament a la filologia clàssica a Leipzig, on s'intensifica la influència de Schopenhauer.
- 1868: Coneix Richard Wagner, amb qui estableix una amistat estreta durant alguns anys.
- 1869: És nomenat professor extraordinari de filologia clàssica a la Universitat de Basilea. La Universitat de Leipzig li concedeix el doctorat.
- 1870: Participa breument en la Guerra franco-prussiana com a sanitari voluntari. Posteriorment adopta la nacionalitat suïssa, mostrant una actitud crítica envers el nacionalisme alemany.

PUBLICACIONS I RUPTURA AMB EL MÓN ACADÈMIC

- 1872: Publica *El naixement de la tragèdia*. Tot i l'entusiasme inicial de Wagner i d'alguns col·legues, l'obra rep dures crítiques per part dels filòlegs acadèmics, fet que perjudica la seva carrera universitària i redueix notablement l'assistència a les seves classes.
- 1873–1876: Publica les *Consideracions intempestives*, quatre textos crítics amb la cultura europea contemporània.
- 1873: Redacta *Sobre la veritat i mentida en sentit extramoral* (publicat pòstumament), una crítica al cientisme i al positivisme.
- 1875: Inicia una estreta amistat amb el compositor Heinrich Köselitz, a qui anomena "Peter Gast".
- 1876: Distanciament i ruptura amb Wagner. A causa del deteriorament de la seva salut, inicia una vida errant per diverses ciutats europees, entre elles Sorrento.
- 1877: Abandonament de la docència. Es retira definitivament de la docència universitària per dedicar-se plenament a l'escriptura i a la reflexió filosòfica.

MADURESA INTEL·LECTUAL

- 1881: Publica *Aurora*, on comença una crítica sistemàtica dels prejudicis morals.
- 1882: Publica *La gaia ciència*, obra fonamental en la crítica de la religió, la metafísica i la moral tradicional.
- 1883–1885: Publica *Així parlà Zaratustra*, on exposa les seves idees a través de la figura simbòlica de Zaratustra.
- 1886: Publica *Més enllà del bé i del mal*, una crítica radical als conceptes tradicionals de la moral.
- 1887: Publica *La genealogia de la moral*, on analitza l'origen i la transformació històrica dels valors morals.
- 1888: Publica *El cas Wagner, Nietzsche contra Wagner i Ditirambes de Dionís*.
- 1889: Publica *El crepuscle dels ídols* i pateix un col·lapse mental a Torí, després del qual ja no tornarà a escriure.
- 1900: Mor el 25 d'agost a Weimar.

PUBLICACIÓ PÒSTUMA I EDICIÓ CRÍTICA DE L'OBRA

Nietzsche va deixar diverses obres preparades per a la publicació, entre les quals destaquen *L'Anticrist*, *Ecce Homo* (text autobiogràfic) i *La voluntat de poder*, un conjunt d'apunts manuscrits no revisats.

La seva germana, Elisabeth Förster-Nietzsche, va manipular greument l'edició de l'obra pòstuma, suprimint fragments i reinterpretant textos, fet que va facilitar lectures esbiaixades del pensament nietzscheà i la seva instrumentalització ideològica. Aquesta manipulació explica, en part, l'apropiació posterior de Nietzsche per part del nazisme, com mostra l'acte commemoratiu de 1934 amb la presència de Adolf Hitler.

A partir de la dècada de 1960, els filòsofs Giorgio Colli i Mazzino Montinari van impulsar una edició crítica rigorosa de l'obra de Nietzsche, que va permetre una lectura més fidel a les seves intencions originals.

SÍNTESI DE LES LECTURES D'ALGUNES OBRES

- Veritat i mentida en sentit extramoral (Secció 1): Nietzsche reflexiona sobre la veritat com una construcció humana, no un fet absolut. Proposa que la veritat es crea per conveniència social i serveix per protegir-nos del caos. A més, qüestiona el llenguatge com un reflex fidel de la realitat.
- La gaia ciència (Seccions 125 i 341):
 - Secció 125: Aquí es troba la famosa declaració "Déu ha mort." Nietzsche explora com la mort de Déu altera els valors tradicionals i qüestiona la moral religiosa.
 - Secció 341: Introducció a l' "*etern retorn*," una idea que ens obliga a valorar les nostres vides com si haguéssim de viure-les infinitament.
- Així parlà Zaratustra:
 - *Pròleg de Zaratustra* (Apartats 3 i 4): Zaratustra anuncia la seva missió de portar el concepte del superhome i desafiar els valors establerts. També observa l'allunyament dels humans dels ideals transcendents.
 - *Segona part, Secció XXIV ("En les illes Afortunades")*: Aquest fragment celebra la creativitat, la llibertat i la vida com un art de reinvençió constant.
- Més enllà del bé i del mal (Seccions 21, 56 i 260):
 - Secció 21: Nietzsche critica la cerca d'una "veritat objectiva" i afirma que totes les veritats depenen de perspectives.
 - Secció 56: Es qüestiona la idea del lliure albir i apunta que les accions humanes són fruit d'instints inconscients.
 - Secció 260: Reflexiona sobre les jerarquies naturals i la idea que alguns individus són més capaços de transcendir la moral convencional.
- Aurora (Secció 132): En aquest fragment, Nietzsche critica la compassió com una virtut que subordina l'individu. Defensa que l'empatia sovint serveix per encobrir intencions egoistes i que pot ser un obstacle al creixement personal.
- Genealogia de la moral:

- *Part I, Secció 10 i començament de la Secció 11*: Nietzsche estudia l'origen del concepte de culpa i com es relaciona amb la religió, particularment amb el cristianisme. Considera el sentiment de culpa com una eina de control.
- *Part II, Secció 24*: Explora el concepte de ressentiment, la moral d'esclau i com es creen els valors en resposta al poder.
- *Part III, Seccions 11* (tercer paràgraf en endavant), *12 i 13*: Nietzsche examina com la ciència i la filosofia moderna s'han basat en valors ascètics i subratlla la necessitat de replantejar aquests fonaments.

ELS LÍMITS DE LA FILOSOFIA

Resulta difícil entendre el pensament filosòfic de Nietzsche si no l'ubiquem dins les coordenades de la trajectòria filosòfica i cultural europea de mitjans del segle XIX. Es tracta d'un període marcat per una profunda crisi de la raó il·lustrada, que havia defensat que la raó humana era capaç de fonamentar el coneixement, la moral i el progrés històric. Pensadors com Descartes i Kant havien situat la raó al centre del projecte emancipador modern, entenent-lo com a criteri universal de veritat i com a garantia d'autonomia moral. Aquesta confiança en la raó arriba al seu punt culminant amb l'idealisme alemany en la figura de Hegel, que concebia la realitat i la història com un procés progressiu i racional.

No obstant, al llarg del segle XIX aquest optimisme racional comença a fracturar-se: el progrés científic i tecnològic no anava acompanyat d'un progrés moral equivalent i la metafísica es mostra incapaç de donar resposta al sentit de l'existència humana.

Una profunda sensació de buidor, de crisi i desorientació posa en qüestió els fonaments del pensament europeu i de la seva cultura. Davant d'aquesta situació emergeix una nova perspectiva: el vitalisme. Aquest nou corrent filosòfic reivindica la vida, el cos, l'instint i l'experiència concreta enfront d'una raó desvinculada de l'existència real. Nietzsche s'inscriu plenament dins d'aquest nou corrent de pensament i ho fa del radicalisme més absolut, ja que no es limita a corregir els excessos de confiança en la raó il·lustrada, sinó que qüestiona i dinamita els valors morals, religiosos i metafísics que, sota l'aparença de racionalitat, han menyspreat i empobrit la vida.

Aquesta crítica que marca els propis límits de la filosofia occidental també està influïda pel romanticisme alemany, que ja havia reaccionat sobre els excessos del racionalisme reivindicant la subjectivitat, l'emoció, la creativitat i el caràcter tràgic de l'existència humana. No obstant, Nietzsche no va fer ressò del caràcter nostàlgic i idealitzador d'alguns romàntics, sinó que assumeix la crisi fins a les seves últimes conseqüències i rebutja qualsevol intent de restaurar els antics valors.

La filosofia de Nietzsche sorgeix en un moment de ruptura entre el final de les certeses tradicionals i la necessitat de crear nous valors capaços d'afirmar la vida. Ubicar-lo en aquest context és necessari per comprendre el caràcter radical, provocador i exigent del seu pensament.

La tragèdia grega, un pols a la vida

El naixement de la tragèdia (1871) – la primera obra de Nietzsche – representa el pas de la filologia cap a una filosofia centrada en l'anàlisi i la crítica sobre la formació de la cultura occidental. En aquesta obra, l'autor busca un referent cultural que hagués donat un valor a la vida que no impliqués ni negació ni submissió. Aquest referent és la *tragèdia grega*.

Per a Nietzsche, la tragèdia grega neix de la síntesi de dues forces antagòniques, però complementàries, d'expressar l'existència i la vida: el principi apol·lini i el principi dionisiac.

El *principi apol·lini* representa l'ordre, la mesura i la forma. Aquesta perspectiva es basa en la raó i reflecteix la necessitat de límits, d'ordre i l'harmonia en l'experiència humana. El *principi dionisiac* representa la passió, l'excés i la irrupció del caos. Simbolitza la força vital, el misteri i la fusió dels límits individuals, promovent una experiència més intensa i primordial de la vida.

La cultura grega presocràtica va aconseguir una fusió d'aquests dos elements vitals, creant així la base de la tragèdia on no es nega la vida ni els aspectes més dramàtics de l'existència humana. En ella s'accepta incondicionalment aquesta fusió vital sense judici moral.

Però, segons Nietzsche, aquest equilibri es va perdre amb l'aparició del pensament socràtic-platònic. Segons ell, la introducció d'aquest pensament racional i virtuós va provocar que la vida fos sotmesa a la lògica i a formes rígides. De la contemplació estètica on el més important era l'efecte catàrtic que produïa l'alliberament de les emocions, la tragèdia⁴ es converteix en un debat moralitzador d'idees.

L'*optimisme racionalista* socràtic considera que la vida pot fer-se intel·ligible i raonable a costa de negar tot allò que és incapaç de comprendre: els elements irracionals. Així sorgeix un nou ideal humà: un ser humà teòric que creu que la bellesa ha de passar pel filtre de la raó (il·lusió metafísica) i que es pot corregir i modificar eliminant els aspectes negatius de l'existència (il·lusió moral). Després de Sòcrates, Plató va seguir el camí de la racionalitat separant el món sensible i el món intel·ligible; posteriorment, la moral judeocristiana va impregnar de pecat, ressentiment, resignació, sacrifici i compassió les accions vitals i morals. Amb la Il·lustració, es va donar un cert revés al concepte "Déu" i el que representava, però aviat va ser substituït pels conceptes de Raó, d'Estat, de Ciència, de Progrés... o qualsevol altre abans de consolidar el valor mateix de la vida.

És a partir d'aquest recorregut que Nietzsche planteja una crítica destructiva de la cultura occidental per reconstruir-la a partir de nous valors.

La filosofia del martell

Aquesta expressió apareix com a subtítol en l'obra *El crepuscle dels ídols o com es fa filosofia amb un martell* publicada al 1889. En aquesta obra, Nietzsche no fa una crítica suau o conciliadora, sinó un atac frontal i contundent als fonaments sobre els quals s'ha construït la tradició cultural europea.

El *martell* no simbolitza només la destrucció, sinó sobretot l'acte de colpejar els ídols per comprovar-ne la seva solidesa. Els ídols són aquells conceptes, creences i valors que la cultura occidental ha considerat intocables: la raó, la moral, la religió, la metafísica... i que segons Nietzsche, s'han mantingut més per inèrcia que per la seva capacitat real d'afirmar la vida. La finalitat d'aquesta crítica és desemmascarar la seva buidor i mostrar que aquest fonaments, presentats com a absoluts, són construccions humanes.

⁴ Principalment amb Eurípides (480-406 aC)

La primera crítica està dirigida a l'origen de la filosofia, principalment cap a la figura de Sòcrates. Segons Nietzsche, aquest personatge va marcar el punt d'inflexió dins del pensament quan va imposar una concepció de la vida basada en la relació *raó-virtut-felicitat* i segons la qual, viure bé significava viure d'acord amb la raó.

Nietzsche considera aquesta identificació profundament perjudicial per a la vida, ja que sotmet l'existència a un ideal racional abstracte i reprimeix els instints vitals. Per a ell, la felicitat no s'identifica amb la racionalitat, sinó amb l'afirmació dels instints i amb una vida viscuda en plenitud, fins i tot en el conflicte i el patiment.

Aquesta crítica s'intensifica amb Plató, que, segons Nietzsche, consolida la metafísica occidental en establir el *Bé* com a Idea suprema i immutable. La teoria platònica de les Idees fixa una jerarquia entre un món veritable, perfecte i immutable, i un món sensible canviant i imperfecte. D'aquesta manera, la vida, que és moviment, canvi i esdevenir, queda subordinada a un model estàtic i abstracte. Nietzsche veu en aquesta oposició l'origen de la negació de la vida que travessa tota la tradició metafísica occidental.

LA CRÍTICA A LA CIÈNCIA

(Sobre veritat i mentida en sentit extramoral [secció 1] (1873))

La ciència era considerada com una nova forma de fe i substituïda de la religió. La ciència es presentada com a un discurs neutre i alliberador, però segons Nietzsche, darrere d'aquest llenguatge s'amaga una forma determinada de valorar el món i la vida prometent veritat, seguretat i sentit sense tenir en consideració el caràcter interpretatiu i creatiu del coneixement.

Per a Nietzsche la ciència està fonamentada en un valor previ que no pot justificar: el valor de la veritat. La *voluntat de veritat* és una manera de relacionar-se amb el món que busca estabilitat, control i que sovint neix del rebuig a la incertesa, el canvi i al caràcter tràgic de la vida. La ciència busca un món ordenat, calculable i previsible. La seva confiança en lleis universals, causes estables i explicacions últimes es la resposta humana davant la por al caos, la multiplicitat i l'absència de fonaments.

Aquesta crítica no és un rebuig a la ciència, sinó a la seva *sacralització*; és a dir, la ciència no és un mirall fidel de la realitat, sinó una interpretació, una construcció humana arrelada en determinades necessitats vitals. Tampoc és un valor absolut, sinó una eina al servei de la vida que pot conviure amb altres formes de comprensió que també expressen la relació humana amb el món com pot ser l'art o la música.

Aquesta idea que el coneixement no reflecteix la realitat tal com és, sinó que la interpreta i la construeix, és el que Nietzsche desenvolupa de manera explícita en el text seleccionat de l'obra *Sobre veritat i mentida en sentit extramoral* (1873).

Aquest text està centrat sobre la crítica a la veritat com a correspondència amb la realitat i la seva interpretació com a construcció humana, metafòrica i convencional. Nietzsche defensa que allò que els humans anomenem "veritat" no és una correspondència fidel amb la realitat, sinó una construcció humana nascuda de necessitats vitals, socials i lingüístiques.

L'intel·lecte humà no ha aparegut per conèixer la realitat tal com és, sinó per ajudar a conservar la vida. Per això funciona principalment mitjançant l'engany, la simplificació i la creació d'il·lusions

útils. Les paraules, el llenguatge, no reflecteixen l'essència de les coses, sinó que són metàfores que transformen estímuls nerviosos en imatges, sons i conceptes. Amb el temps, aquestes metàfores es fossilitzen, s'obliden com a creacions humanes i passen a ser considerades "veritats".

La societat fixa convencions lingüístiques per evitar el conflicte i garantir la convivència, i anomena "veritat" allò que s'ajusta a aquestes convencions. Mentir no és tant dir quelcom fals com trencar la convenció compartida.

Els conceptes sorgeixen per igualació arbitrària del que és diferent, i per tant eliminen el que és singular i real. Així es construeix un món abstracte de categories i lleis que s'acaba confonent amb la realitat mateixa.

En conseqüència, la veritat és un sistema de metàfores gastades que hem oblidat que ho són, però que ens donen seguretat, estabilitat i ordre. No hi ha una única percepció correcta del món ni una essència de les coses accessible a l'ésser humà; només hi ha interpretacions humanes del món.

Les idees claus d'aquest text són:

- La veritat no és descoberta, sinó inventada: la veritat no és una còpia de la realitat, sinó una creació humana que respon a necessitats vitals i socials.
- El llenguatge és metafòric, no representatiu: les paraules no reflecteixen l'essència de les coses, sinó que són metàfores que han perdut el seu caràcter poètic i han estat preses com a literals.
- Els conceptes simplifiquen i falsegen la realitat: per formar conceptes, l'ésser humà elimina les diferències individuals i crea abstraccions que no existeixen en la realitat.
- La veritat serveix a la vida, no a la realitat en si: allò que anomenem veritat és el que manté la vida, garanteix la convivència i aporta seguretat, no allò que correspon objectivament al que és.
- No hi ha una perspectiva absoluta: no existeix una percepció privilegiada del món ni una "veritat en si"; tot coneixement és perspectiu, humà i interpretatiu.

LA CRÍTICA A LA MORAL DE LA COMPASSIÓ

(Aurora [secció 132](1881))

Aquesta crítica no està dirigida a determinades normes concretes, sinó a la manera com s'ha creat la moral occidental i als valors que ha imposat. Nietzsche aplica la seva crítica a un cas concret: la moral moderna de la compassió, de l'altruisme i de la utilitat social. L'autor mostra que aquesta moral, tot i presentar-se com a humanitària i progressista, no és una superació del cristianisme, sinó la seva continuació sota una forma laica.

Les idees principals que es poden extreure del text seleccionat són:

- La moral moderna de la compassió és hereva del cristianisme: tot i que es presenta com a laica, racional i progressista, la moral basada en l'empatia, l'altruisme i la utilitat social és el resultat secularitzat del cristianisme.
- L'altruisme i l'amor al proïsme s'han convertit en el criteri dominant del bé: avui es considera "moral" allò que beneficia els altres o la col·lectivitat, i sospitós allò que reforça l'individu com a individu.

- Aquesta moral exigeix la negació de l'individu: el corrent moral dominant pretén afeblir, domesticar i anul·lar l'ego en nom de la totalitat social.
- El bé s'identifica amb el que és útil per al conjunt: la utilitat pública i social esdevé el criteri suprem del valor moral.
- La moral funciona com una tècnica d'homogeneïtzació i control: promou la conformitat, l'adaptació i la pèrdua de singularitat.
- Aquesta moral no allibera, sinó que domestica: tot i presentar-se com a humanitària, produeix individus dòcils, previsibles i intercanviables.
- Nietzsche es distancia tant del cristianisme com de la seva forma laica moderna: tant la religió com la moral il·lustrada i socialista participen del mateix esquema de negació de la força individual.
- Crítica implícita a l'idealisme moral: no hi ha una moral universalment bona: tota moral expressa una determinada manera de valorar la vida.

Aquesta crítica permet entendre per què Nietzsche considera que la moral dominant no allibera l'ésser humà, sinó que el debilita i l'homogeneïtza. Així, la moral de la compassió forma part del mateix procés de negació de la vida que ell havia detectat en la religió cristiana i en la metafísica: un procés que condueix al nihilisme i que fa necessària la creació de nous valors.

La pregunta clau – per a Nietzsche – no és *què és el bé?*, sinó qui ha definit el bé i amb quina intenció vital. En l'obra *Genealogia de la moral (1887)*, Nietzsche fa una anàlisi sobre l'origen dels valors morals i l'ideal ascètic, tot mostrant que són el resultat d'un procés històric i psicològic determinat que revela si una forma de vida és forta, afirmativa i creadora o bé feble, negativa i ressentida.

Nietzsche considera que hi ha dues maneres fonamentals de valorar: a partir de la moral dels senyors i la moral dels esclaus. La moral dels senyors és aquella que comporta una forma de vida forta i afirmativa: allò bo és allò que expressa força, plenitud, noblesa i capacitat de crear. El dolent és simplement el vulgar o el feble, sense que això impliqui una condemna moral.

La moral dels esclaus, en canvi, neix del ressentiment dels febles envers els forts. Incapaços d'afirmar-se directament en el món, transformen la seva impotència en valor moral. Allò que no poden ser (forts, orgullosos, poderosos) passa a ser condemnat com a dolent, mentre que allò que són (humils, obedients, patidors) és exaltat com a bo. És d'aquesta inversió que sorgeix la moral cristiana, que converteix la submissió, el patiment i el sacrifici en virtuts.

L'efecte que produeix aquesta moral és el que Nietzsche anomena mala consciència. L'individu es converteix en el seu propi jutge, es culpa, es castiga i es reprimeix. Com a conseqüència, l'ésser humà se sent dividit, culpable i sotmès a ideals que el superen.

El nucli principal d'aquest procés és l'ideal ascètic: el sistema de valors que nega aquesta vida en nom d'un més enllà considerat superior (Déu, veritat absoluta, la puresa, la salvació...). Per l'ideal ascètic, el cos, els instints i el món sensible són considerats com a inferiors o dolents i, per tant, proposa la renúncia, el sacrifici i l'autonegació com a camí cap el valor i la virtut. Per Nietzsche, aquest ideal no expressa una forma elevada de vida, sinó una vida cansada, ressentida i debilitada que només pot afirmar-se en la negació.

La figura que representa aquest ideal és el sacerdot ascètic: personatge que no tan sols és un manipulador, sinó també l'expressió d'una humanitat malalta, cansada i insatisfeta. El sacerdot dona sentit al patiment, canalitza el ressentiment i ofereix consol a canvi de negar la vida.

En conclusió, la moral no és per a Nietzsche una expressió de veritat o de bondat universal, sinó una estratègia vital. Cada sistema moral expressa una determinada manera de viure: o una vida forta que s'afirma, o una vida feble que es defensa negant. Nietzsche no proposa un tipus de moral ni pretén substituir uns valors per uns altres, sinó mostrar que aquests són humans, històrics i que es poden interpretar de diferents maneres. El més important és que cal assumir la responsabilitat de crear-ne de nous que no neixin del ressentiment ni de la negació de la vida.

De la lectura del textos es poden extreure les següents idees principals:

- Primera dissertació (paràgraf 10-11): tracta sobre l'origen dels valors morals. En ella trobarem les següents idees:
 - Els valors morals tenen un origen històric, no diví ni racional: l bé i el mal no són universals, sinó productes d'un procés social i psicològic.
 - La moral dels esclaus neix del ressentiment: els febles, incapaços d'afirmar-se directament, inverteixen els valors dels forts.
 - Inversió dels valors nobles: la força passa a ser "mal", la submissió passa a ser "bé".
 - La moral cristiana és expressió d'aquesta inversió.
 - La moral serveix per dominar simbòlicament els forts.
- Segona dissertació (paràgraf 24): ideals, mala consciència i nihilisme. Es poden extreure les següents idees:
 - Els ideals han costat una mutilació de la vida: per crear ideals s'ha hagut de negar, reprimir i calumniar la realitat.
 - La consciència humana ha estat modelada per l'autotortura.
 - La cultura ha crescut a costa de la repressió dels instints.
 - Els ideals transcendents neixen del cansament de la vida.
 - Cal una humanitat més forta per superar aquests ideals.
- Tercera dissertació (paràgrafs 11-13): definició de l'ideal ascètic i les seves conseqüències. Les idees principals són:
 - L'ideal ascètic és una valoració negativa de la vida.
 - Considera la vida com un error o un camí cap a una altra existència.
 - El sacerdot ascètic administra aquest ideal i el fa funcionar socialment.
 - Aquest ideal neix d'una vida malalta, cansada i ressentida.
 - És una estratègia de supervivència de la vida feble.
 - És una autocontradicció: vida que lluita contra la vida.
 - El perspectivisme: no hi ha coneixement pur, només interpretacions.
 - L'ideal ascètic és el nucli del nihilisme.

En conclusió, segons Nietzsche, la moral no és una expressió de la veritat ni d'un bé universal, sinó una forma de poder que estableix quins comportaments són valorats i quins són condemnats. Els valors morals no descriuen el que és, sinó que imposen una determinada manera de viure i de relacionar-se amb el món. Per això, tota moral és una interpretació interessada de la vida, no una veritat objectiva.

Els ideals que aquesta moral proposa —com la renúncia, el sacrifici, la humilitat o la submissió— no ennobleixen necessàriament l'ésser humà, sinó que sovint el debiliten, perquè reprimeixen els instints vitals, la creativitat i la força afirmadora. Aquests ideals són el resultat d'una vida cansada que, incapaç d'afirmar-se, transforma la seva impotència en valor moral.

El cristianisme representa la culminació d'aquest procés: és l'expressió més acabada de la moral dels esclaus, que inverteix els valors nobles i converteix la feblesa en virtut. Amb ell, la vida concreta és jutjada des d'un més enllà —Déu, la salvació, l'eternitat— i queda subordinada a un ideal transcendent.

Aquest sistema de valors cristal·litza en l'ideal ascètic, que nega la vida en nom d'un món superior i presenta el cos, el desig, el plaer i el sofriment com a problemes que cal superar o redimir. L'ideal ascètic dona sentit al patiment, però al preu de convertir la vida mateixa en un error.

La conseqüència última d'aquest procés és el nihilisme: la pèrdua de tot sentit quan els valors tradicionals deixen de convèncer, però no han estat substituïts per cap altre. El món queda sense fonament, i la vida apareix com a buida i injustificable.

Davant d'aquesta situació, Nietzsche no proposa tornar als valors antics, sinó assumir la responsabilitat de crear nous valors afirmadors de la vida: valors que no neixen del ressentiment ni de la negació, sinó de la força creadora, de la capacitat d'afirmar l'existència en totes les seves dimensions.

CRÍTICA A LA RELIGIÓ CRISTIANA

La crítica de Nietzsche a la religió cristiana apareix principalment en obres com *La gaia ciència* (1882/1887), *Així parlà Zaratustra* (1883–1885), *Més enllà del bé i del mal* (1886), *La genealogia de la moral* (1887) i *L'Anticrist* (1888). No és una crítica teològica o doctrinal sobre l'existència o no de Déu, sinó una crítica vital, moral i cultural. El cristianisme és, per a Nietzsche, una determinada manera de valorar el món que ha marcat profundament la manera com el món occidental ha entès la vida, el cos, el patiment i el sentit de la vida.

A *La gaia ciència* (1882), Nietzsche formula l'expressió "*Déu ha mort*" no com una manifestació real, sinó com a constatació que la fe cristiana ha perdut la seva força cultural, encara que es continuï vivint segons els seus valors. En el text *L'home boig* (secció 125) s'expressa la tesi de que la humanitat ha destruït el fonament transcendent que donava sentit al món; és a dir, ha *mort a Déu*, però encara no és conscient de la magnitud d'aquest fet ni està preparada per assumir-ne les conseqüències. Les idees principals porten a l'anunci del nihilisme (pèrdua de fonament i de sentit) sense proposar una solució. Només mostra la magnitud del buit:

- "Déu ha mort" no és una afirmació teològica, sinó cultural: indica que els valors religiosos ja no estructuraven realment el sentit de la vida.
- La mort de Déu és obra dels humans mateixos: la raó, la ciència i la crítica han dissolt la fe tradicional.
- La societat encara no n'ha pres consciència: la gent riu perquè no entén la profunditat de l'esdeveniment.

- La desaparició de Déu desorienta radicalment l'existència: ja no hi ha dalt/baix, centre, ni fonament.
- Cal convertir-se en creadors de sentit

El segon text: *L'enorme pes més gran* (secció 341) apareix el tema de *l'etern retorn*. Aquesta idea és una de les formulacions més radicals de l'afirmació de la vida. Nietzsche la presenta com una prova: què passaria si haguéssim de viure aquesta mateixa vida, amb tots els seus moments —bons i dolents—, una vegada i una altra, eternament?

Acceptar *l'etern retorn* significa dir “sí” a la vida sense reserves, sense voler que res sigui diferent, ni en el passat ni en el futur. Significa estimar l'existència en la seva totalitat, no només en allò que ens agrada, sinó també en el patiment, la pèrdua i el conflicte. Aquesta actitud és la que Nietzsche anomena *amor fati*, amor al destí.

L'etern retorn no és tant una teoria física sobre el temps com un criteri ètic i existencial: mesura fins a quin punt una forma de vida és afirmadora. Només aquell que pot voler la repetició infinita de la seva vida pot dir que realment la afirma.

Les idees principals d'aquest text són:

- *L'etern retorn* es presenta com una hipòtesi provocadora.
- Aquesta idea pot esclafar o transformar: depèn de com un valora la seva pròpia vida.
- És el criteri suprem d'afirmació vital: voler la repetició és dir “sí” a tot el que ha estat.
- *L'etern retorn* substitueix la justificació transcendental: la vida no necessita cap més enllà per ser valuosa.

Així, si el text *L'home boig* mostra el buit que queda quan cauen els fonaments tradicionals, en el text *L'enorme pes més gran* és la resposta a com viure en aquest buit (al nihilisme): afirmant radicalment la vida.

De la destrucció a la creació

Amb la filosofia del martell, Nietzsche no només destrueix ídols, sinó que posa al descobert la buidor que aquests amagaven. Quan la religió, la moral, la metafísica i la ciència ja no són valors absoluts, el món queda sense garanties. I aquesta situació és la que Nietzsche anomena *nihilisme*: l'experiència que no hi ha cap fonament últim que sostingui el valor de l'existència i la vida. És el resultat inevitable de la caiguda dels valors tradicionals. El *martell* obre el buit; el *nihilisme* és el nom d'aquest buit.

L'expressió “*Déu ha mort*” és l'afirmació més clara i diàfana per manifestar l'ensorrament dels fonaments metafísics, religiosos i morals d'Occident: la vida s'ha buidat de contingut. Davant d'aquest fet, Nietzsche exposarà dues formes d'afrontar aquest *nihilisme*: una actitud passiva i una actitud activa.

El *nihilisme passiu* és l'actitud decadent. Davant la pèrdua de sentit, l'individu es retira, es resigna i cau en el conformisme. Aquesta actitud segueix la línia que continua negant la vida, però ara sense Déu. El *nihilisme actiu* és l'actitud forta, que no veu la buidor com una desgràcia, sinó com l'oportunitat de crear nous valors. Així, el nihilisme esdevé com una etapa necessària, un pont que s'ha de creuar per passar del món antic al nou.

Només quan l'ésser humà deixa d'assumir el sentit donat des de fora i assumeix que aquest prové de seu interior és possible superar el nihilisme i preparar el camí cap a la figura del *superhome*: el símbol de l'ésser capaç de crear valors sense recórrer a elements absoluts i transcendents.

Els valors de la nova civilització: l'adveniment del superhome

Per encetar aquesta última part de la filosofia de Nietzsche, ens guiarem mitjançant els textos de dues obres: *Així parlà Zaratustra* (1883) i *Més enllà del bé i del mal* (1886). La primera obra té un caràcter poètic, simbòlic i profètic. En ella, Nietzsche abandona el llenguatge conceptual i acadèmic per expressar el nucli del seu pensament; aquí opta per les imatges, les metàfores i les paràboles. A través de la figura de Zaratustra, Nietzsche anuncia la necessitat de crear nous valors després de la mort de Déu i de superar el nihilisme mitjançant una afirmació radical de la vida.

Així parlà Zaratustra no busca demostrar res, sinó provocar una transformació (metamorfosi) en la manera de veure el món i de viure. És una obra literària que vol comunicar una nova sensibilitat vital que reafirmi la fidelitat a la terra, l'afirmació del cos, la superació de la moral tradicional i la responsabilitat personal de donar sentit a l'existència des de la pròpia vida. En aquesta obra apareixen dues figures literàries: el *superhome* i el *darrer home*.

El *superhome* és la figura amb què Nietzsche simbolitza l'ésser humà capaç d'assumir plenament les últimes conseqüències de la "mort de Déu" i de crear nous valors sense recórrer a fonaments transcendents. No és un ésser biològicament superior ni un ideal polític, sinó una figura simbòlica que representa la capacitat humana de donar sentit a l'existència des de la pròpia vida. No és un model que s'hagi d'imitar literalment, sinó un símbol orientador.

El *superhome* és l'oposat del "darrer home", que viu instal·lat en la comoditat, el conformisme i la seguretat, i que ja no aspira a res que el superi. El *superhome*, en canvi, és creador de valors: no obeeix normes heretades, sinó que assumeix la responsabilitat de donar forma a la seva pròpia existència. És un esperit lliure que no busca garanties externes, i que conserva, alhora, la innocència, la capacitat de joc i la creativitat pròpies de l'infant.

Per arribar a aquest estat, Nietzsche descriu un procés de transformació interior mitjançant la metàfora de les *tres metamorfosis de l'esperit*: el camell, el lleó i el nen. Aquestes figures simbolitzen tres moments del camí de superació dels valors antics i de creació d'un nou horitzó vital.

PRIMERA METAMORFOSI: L'ESPERIT COM A CAMELL

El camell simbolitza l'ésser humà que carrega sobre seu el pes dels valors tradicionals. És l'esperit que diu "tu has de fer" i que viu sotmès a la llei moral, a la tradició i als ideals heretats. Accepta el sacrifici, el deure i l'obediència com a valors suprems.

El camell representa la interiorització de la moral de l'esclau: la submissió, la resignació i la renúncia als propis instints en nom d'un bé superior. És una etapa necessària, perquè sense haver carregat el pes dels valors antics no és possible superar-los, però és una etapa que no pot ser el final.

SEGONA METAMORFOSI: EL CAMELL ESDEVÉ LLEÓ

El lleó simbolitza la força que diu “jo vull” davant del “tu has de fer”. És l’esperit que s’alça contra els valors imposats i els destrueix. El lleó no crea encara nous valors, però allibera l’espai per a la seva possible creació.

El lleó representa la negació activa de la moral tradicional, la rebel·lió contra els ideals transcendents que han negat la vida. És l’esperit crític que destrueix els ídols, que s’atreveix a dir no, i que assumeix el risc del buit que deixa la desaparició dels fonaments antics. En aquest sentit, el lleó travessa el nihilisme, però no s’hi queda.

Si fem la lectura de *Més enllà del bé i de mal* (secció 260), Nietzsche ens aclareix que el canvi del lleó al nen no és només psicològic, sinó moral: cal abandonar la moral d’esclau per obrir l’espai a una moral creadora.

TERCERA METAMORFOSI: EL NEN COM A SUPERHOME

El nen simbolitza la capacitat de crear de nou. És innocència no en el sentit d’ingenuïtat, sinó en el sentit de no estar determinat pel passat. El nen juga, inventa, crea, diu un “sí” a la vida sense necessitat de justificar-se amb fonaments absoluts.

El nen representa el superhome com a creador de valors, com a afirmador de l’existència en tota la seva riquesa, contradicció i canvi. És la figura d’una nova manera de viure que ja no es basa en la culpa, el deure ni la negació, sinó en l’afirmació, la creativitat i la responsabilitat de donar forma a la pròpia vida.

La voluntat de poder

LA VOLUNTAT DE PODER

La voluntat de poder és, per a Nietzsche, el principi fonamental que expressa el caràcter dinàmic, creador i afirmatiu de la vida. No és ni una llei universal, ni un desig de dominació política ni una simple voluntat de sotmetre els altres, sinó una interpretació filosòfica de la vida que expressa el caràcter dinàmic, creador i afirmatiu de la vida. Com afirma en *Més enllà del bé i de mal* (secció 21), la voluntat abandona el seu sentit de llibertat moral per ser expressió de força.

La vida no és conservació, sinó expansió; no és equilibri, sinó tensió i superació. Cada forma de vida és una interpretació que s’afirma enfront d’altres, creant noves configuracions i destruint-ne de velles que ja han perdut la seva capacitat de generar sentit. En aquest aspecte, la destrucció no és negació de la vida, sinó una de les seves condicions.

El superhome és la figura que encarna aquesta voluntat de poder de manera conscient i creadora: no s’aferra a formes caducades, no busca seguretats externes, sinó que assumeix el risc de crear nous valors i noves formes d’existència. La seva força no és violència, sinó capacitat de donar forma.

TEMPS CÍCLIC I AFIRMACIÓ DE L’INSTANT

Enfront de la concepció lineal del temps pròpia de la tradició judeocristiana —que entén la història com un camí cap a una fi (salvació, progrés, judici final)— Nietzsche proposa una visió cíclica del temps, en què l’instant adquireix un valor absolut.

No hi ha un sentit que vingui del futur ni una justificació que vingui del passat: el sentit només pot ser en l'ara. Cada instant val per si mateix i no necessita ser legitimat per cap final superior.

El superhome és aquell que viu cada instant com si hagués de tornar eternament, no perquè sàpiga que tornarà, sinó perquè viu de manera que podria voler que tornès. I és per això que el viu amb la màxima intensitat, responsabilitat i afirmació. En *Més enllà del bé i de mal* (secció 56) Nietzsche descriu aquest tipus superior d'ésser humà com aquell capaç d'afirmar plenament l'existència.

En conclusió, la *voluntat de poder*, l'*etern retorn* i l'*amor fati* no són conceptes separats, sinó expressions diferents d'una mateixa nova manera de valorar la vida. La *voluntat de poder* expressa el caràcter creador de la vida; l'*etern retorn* n'expressa l'acceptació total; l'*amor fati* n'expressa l'actitud afectiva fonamental.

Junts configuren l'horitzó del superhome: una forma d'existència que no busca justificacions externes, que no espera cap salvació futura, i que no nega cap dimensió de la vida, sinó que la afirma en la seva totalitat com a obra pròpia.

VOCABULARI

Allò bo: en la moral grega clàssica, símbol de força i vitalitat.

Allò dolent: en la moral grega clàssica, símbol de feblesa o limitació.

Amor fati: amor al destí; acceptació total de la realitat tal com és, sense voler que res sigui diferent. Implica abraçar la vida amb plenitud i acceptar-la en totes les seves formes.

Atac a la metafísica platònica: la moralització de la realitat, on el Bé es converteix en una Idea suprema. Planteja la crítica que les Idees immutables no reflecteixen la naturalesa dinàmica i en constant esdevenir de la vida.

Ateisme: absència de deute envers déus, tornant a un estat pre-teològic d'existència lliure de culpa.

Autoengany: il·lusió creada per la moral ascètica per justificar la negació de la vida.

Camell: l'individu carrega el pes de la tradició i la moral de l'esclau, actuant amb submissió davant dels valors establerts. Metàfora que simbolitza l'individu submís, carregat amb el pes de la moral tradicional i la tradició. Representa l'últim home que troba seguretat en la llei moral i la preservació del passat.

Castedat: renúncia als plaers carnals com a part dels ideals ascètics.

Construcció social de la veritat: la veritat no és una propietat intrínseca de les coses, sinó el resultat de convencions i acords socials. Aquestes convencions faciliten la convivència i l'organització del pensament, tot i que renuncien a capturar la totalitat de l'experiència.

Contra-natura: que va en contra de la natura o de la vida instintiva.

Creació i destrucció: processos inherents a la vida en què la creació de nous valors implica la destrucció de formes que han perdut vitalitat. La destrucció és necessària per donar pas a noves expressions vitals.

Crítica a la metafísica: rebuig a la tradició socràtica. La fórmula $RAÓ = VIRTUT = FELICITAT$, que equipara la raó amb la virtut i la felicitat redueix la rica complexitat de la vida a un simple mecanisme racional, desvalorant altres aspectes vitals.

Crítica a la moral cristiana: anàlisi de la moral basada en principis cristians, considerada per Nietzsche com repressiva.

Crítica als valors tradicionals: denuncia les morals, les creences i les estructures institucionals heretades que limiten l'existència humana. La veritat i els valors tradicionals són vistos com a constriccions que impedeixen la plena realització de l'individu.

Crítica de la religió cristiana: el cristianisme és vist com una creació que sobrevalora un món ideal i desvaloritza el món terrenal.

Culpa mitològica: sentiment derivat de les narratives religioses que influeixen en el comportament humà.

Decadència cultural i moral: pèrdua de vitalitat cultural i moral en una societat, sovint manifestada en institucions o ideologies que desvirtuen els valors vitals.

Desemascarant la moral - Tasca crítica del superhome de revelar les il·lusions que sustenten la moral tradicional.

Déu omnipotent - Culminació del sentiment de deute, simbolitzant un poder màxim derivat de la culpa acumulada.

Déu únic - Culminació de la idea de deute impagable, que porta a la concepció d'un déu omnipotent.

Deute i culpa - Sentiment d'obligació que origina els déus, segons Nietzsche, com a resposta al sentiment de deute col·lectiu.

Diagnòstic cultural - Anàlisi de la cultura occidental com un procés de dominació dels febles sobre els forts.

Dionisiac - Relatiu a l'instint i la passió, símbol de vitalitat segons Nietzsche.

Esperits lliures: individus capaços de viure sense el suport dels valors tradicionals i d'acceptar la mort de Déu sense buscar nous absoluts. Representen una actitud crítica i transformadora que obre pas a la instauració de nous valors.

Etern retorn: concepció segons la qual tot torna a repetir-se eternament, incloent-hi els moments positius i negatius de la vida. L'instant feliç justifica tant el passat com el futur. Centralitat de l'acceptació radical de l'instant present.

Fals món veritable - Concepte inventat pels sacerdots que nega la realitat tangible en favor d'una dimensió transcendent.

Filòsof ascètic - Pensador que practica renúncia extrema com a forma d'obrir camí al poder espiritual i intel·lectual.

Filosofia del martell: utilitzar el "martell" com a metàfora per desmuntar i colpejar les estructures culturals. Nietzsche pretén revelar la buidor interior de les construccions culturals que, aparentment sòlides, no passen de ser relats vells que s'han consolidat amb el temps.

Formalisme kantian - Crítica de Nietzsche al model de moralitat universal de Kant, associant-lo als valors repressius de la moral d'esclaus.

Genealogia de la moral - Obra de Nietzsche que explora l'origen i evolució de les idees morals.

Guerra interna - Conflicte psicològic que sorgeix de la repressió dels instints naturals en favor de normes socials.

Humilitat - Virtut promoguda per la moral d'esclaus com a reacció a la superioritat aristocràtica.

Ideal ascètic - Ideal basat en la renúncia als instints vitals per aconseguir independència o control espiritual, com la pobresa i la castedat.

Il·lustració secularitzada - Transformació dels valors religiosos en ideals il·lustrats, criticada per Nietzsche.

Il·les afortunades: simbolitzen espais ideals on els individus, una vegada alliberats de valors opressius, poden viure en completa llibertat i autenticitat. Es proposa una existència en la qual la felicitat no és una evasió de la realitat, sinó el fruit d'una transformació interior que abraça la totalitat de l'experiència humana.

Implicació: reflecteix una nova manera d'entendre i viure la vida, centrada en l'autenticitat i la vitalitat.

Instint de maldat - Impuls inherent que, segons Nietzsche, ha estat reprimat per la societat moralitzada, generant una guerra interna.

Instints reprimits - Impulsos naturals que han estat domesticats per la societat moralitzada, donant lloc a la mala consciència.

Instints vitals - Impulsos inherents a l'ésser humà que promouen la vida i l'exuberància.

Joc tràgic - Concepció de la vida com un equilibri entre plaer i patiment, acceptant allò tràgic.

Judaisme i cristianisme - Religions identificades per Nietzsche com responsables de la moral d'esclaus i la inversió dels valors.

Limitació dels conceptes: els conceptes abstractes no poden captar plenament la realitat, sinó que representen només aproximacions simplificades. La dependència d'aquestes construccions intel·lectuals implica que ens conformem amb una visió parcial del món.

Llenguatge com a engany: el llenguatge construeix un "món mental" que no coincideix amb la riquesa i complexitat del món real. Les paraules i conceptes que utilitzem ens allunyen d'una representació directa i completa de la realitat.

Lleó: figura que personifica la destrucció dels valors antics, per preparar el camí de la llibertat i la creació de nous valors. Lluita contra la moral idealista que imposa valors transcendents. Característiques més importants: creació de la llibertat; destrucció del passat com a preparació pel nihilisme; autoafirmació basada en el "jo vull".

Mala consciència - Condició de repressió dels instints naturals, causant una guerra interna i l'autopunició.

Mentida de l'intel·lecte: es tracta de l'engany que consisteix a pensar que els conceptes poden representar completament la realitat. Les paraules, sent només metàfores, no accedeixen directament a la veritat, però ens fan creure en aquesta possibilitat.

Metafísica cristiana - Adaptació de les idees platòniques a la religió cristiana.

Metamorfosis interiors: processos simbòlics que descriuen les transformacions necessàries per esdevenir superhome.

Moral de l'esclau: Limitació de l'autonomia personal. Moral dels oprimits que transforma la seva condició en virtuts com la compassió i la humilitat, oposant-se als valors aristocràtics. Valors sorgits del ressentiment, associats amb submissió i negació de la vida.

Moral de senyors - Moral formulada pels dominadors que defineixen el "bo" com les seves qualitats superiors, com l'orgull i la força vital. Valoracions que reflecteixen força, poder i noblesa d'esperit.

Moralitat occidental - Sistema de valors que Nietzsche analitza com a fruit de la moral d'esclaus i el ressentiment.

Mort de Déu: metàfora que simbolitza la pèrdua de valors transcendents, assenyalant que els valors tradicionals ja no són vàlids en el context cultural actual.

Naturalesa metafòrica del llenguatge: el llenguatge de la vida és fonamentalment metafòric; és a través de metàfores que donem nom i sentit a les experiències particulars. L'aforisme és vist com una forma d'expressió que apropa aquesta veritat inefable per la seva capacitat de condensar complexitat en pocs mots.

Nen: Simbolitza la capacitat de crear nous valors amb llibertat i espontaneïtat. Ésser que es defineix a si mateix i renova la realitat des del "jo vull". Característiques: essència de la llibertat; renovació i creació autèntica; conquesta del propi món.

Nihilisme: doctrina o situació en què els valors tradicionals perden la seva força i sentit, generant una percepció de la vida com a buida o sense significat. Es deriva de l'absència de valors autèntics i de la incapacitat de substituir Déu o els valors transcendents.

Nous valors: sistema de valors creat per esperits lliures que substitueix els antics valors transcendents i decaient.

Origen dels déus - Creació mitològica basada en el sentiment de deute envers els avantpassats, segons Nietzsche.

Platonisme - Filosofia basada en les idees de Plató, que prioritza el món de les idees i la transcendència.

Possibilitat de transformació: existeix una tensió entre l'herència del passat (la moral i els costums antics) i la possibilitat de reinventar-se. L'individu està cridat a alliberar-se d'aquells vincles que el retenen, obrint així el camí a una nova manera de viure i entendre la veritat.

Pressió cultural - Influència de les normes que coarten la llibertat instintiva de l'ésser humà.

Procés de transformació de la realitat en veritat: la realitat arriba en forma de sensacions i imatges efímeres, que es tradueixen en conceptes generals mitjançant metàfores i metonímies. Aquest procés reiteratiu dona lloc a una veritat que és, finalment, un relat social compartit, i no una representació directa i completa del món.

Rang inferior - Referència a individus percebuts com vulgars o febles.

Rang superior - Referència a l'home noble, potent i vital.

Regne del darrer home: estat cultural on predomina la tristesa, la resignació i la pèrdua dels valors autèntics. Simbolitza la fi d'una civilització arrelada en valors significatius, conduint a una decadència moral i al nihilisme.

Renúncia als plaers - Repressió d'instints naturals en favor de la saviesa segons Sòcrates i Plató.

Repensar la relació amb la realitat: la crítica nietzschiana s'estén sobre diversos àmbits (llenguatge, cultura, filosofia i religió) convidant a replantejar com ens relacionem amb la realitat. Suggerix la necessitat de trencar amb sistemes de pensament que reprimeixen la vitalitat i de buscar nous modes d'expressió que celebren la riquesa i complexitat de la vida.

Resignació al dolor - Acceptació del patiment com a forma d'interpretació moral, segons el sacerdot ascètic.

Ressentiment - Sentiment d'amargor i venjança que motiva el canvi de valors morals, especialment en els sacerdots.

Ressentiment - Sentiment d'amargor o hostilitat que motiva la creació de nous valors morals, segons Nietzsche.

Retir i acció: es posa en tensió el desig de retirar-se a espais idíl·lics (on la vida sembla resolta i sense conflictes) amb la necessitat de comprometre's amb el flux de la vida per aconseguir una transformació real. Aquesta tensió posa en relleu la importància de no fugir de la lluita que comporta el canvi, sinó de convertir-la en part integral del procés d'autosuperació.

Sacerdot-filòsof - Figura que combina lideratge religiós i filosòfic, sovint utilitzant l'ascetisme com a eina de poder.

Secularització - Procés mitjançant el qual els ideals de la religió es transformen en conceptes il·lustrats, segons Nietzsche.

Segona innocència - Estat pre-teològic de llibertat sense culpa ni deute envers déus, associat a l'ateisme.

Societat perfecta - Marc social que reprimeix els instints naturals i dona origen a la mala consciència.

Soledat i la introspecció: el camí cap a la superació requereix una recerca interior – un viatge solitari de reflexió i autoconfrontació. La soledat esdevé un espai necessari per qüestionar valors imposats i per forjar una visió personal i autèntica de la vida.

Substituts de Déu: amb la desaparició de Déu com a font última de valors, es substitueix per idees abstractes, prejudicis ètics i culturals, i la ciència que es presenta com a veritat absoluta. Aquestes substitucions representen nous pilars que podrien portar a una crisi cultural o, com diu Nietzsche, fins i tot a la fi de la civilització si no es repensa la seva fonamentació.

Superhome: model d'individu que transcendeix els límits humans imposats per la moral tradicional i crea els seus propis valors. És la resposta de Nietzsche a la crisi del nihilisme, un ideal que celebra la creativitat i l'autosuperació. Característiques: és creador de valors nous; esperit lliure, autònom i resistent. Representa l'oposat al darrer home, transcendeix la decadència cultural i abraça la vida amb plenitud.

Transcendència creativa - Capacitat del super-home per crear valors nous basats en l'autenticitat i la vitalitat.

Transcendència i autosuperació: l'ésser humà ja no ha de conformar-se amb la seva condició actual, sinó que ha de superar-se a si mateix. Aquesta idea pren forma com a anticipació del concepte de superhome, on l'individu es transforma per arribar a un estat superior.

Transformació: l'existència en "*illes afortunades*" simbolitza el creixement que neix de la capacitat de transformar-se i de superar les limitacions imposades per una moral estàtica. La felicitat i la riquesa de la vida resideixen en aquest moviment constant cap a un estat de ser més alt i més autèntic, on la creativitat i la voluntat de poder juguen un paper central.

Transvaloració dels valors - Inversió dels valors tradicionals: allò "bo" es converteix en "dolent" i viceversa, segons el ressentiment.

Valors plebeus - Valors de la moral d'esclaus que neguen la vitalitat i la cultura dels dominadors.

Veritat i valor: Les *illes afortunades* conviden a repensar què significa viure de manera plena, on la veritable felicitat es construeix a partir de la integració de tots els aspectes de la vida (tant els plàcids com els turbulents). La veritat es concep com una creació contínua, un relat personal i col·lectiu en constant revisió, en lloc d'un conjunt immutable i estancat de principis.

Virtut - En el context grec antic, força vital (del llatí *virtus* o grec *areté*).

Visió cíclica del temps: concepció del temps com un procés repetitiu en què tot torna a succeir infinites vegades. Allibera el pes del passat, trencant amb la idea del temps com a lineal i irreversible. Requereix acceptar tant el bo com el dolent infinites vegades.

Voluntat de poder: Manifestació de la força vital que impulsa la creació, el domini i l'expressió de la vida; capacitat dels creadors de transformar la realitat.

QÜESTIONARI TIPUS TEST

1. Quin moviment va difondre ideals democràtics a Europa el 1848?
 - a) Il·lustració
 - b) Revolució Francesa
 - c) Moviments revolucionaris de 1848
 - d) Romanticisme
2. Qui va liderar el procés d'unificació italiana?
 - a) Otto von Bismarck
 - b) Richard Wagner
 - c) Giuseppe Garibaldi
 - d) Víctor Manuel II
3. Quina característica defineix el Romanticisme?
 - a) Rebuig a l'emoció i exaltació de la raó
 - b) Subjectivitat, emoció i valoració de la natura
 - c) Representació fidel de la realitat quotidiana
 - d) Captar impressions efímeres amb llum i color
4. Quin corrent artístic es dedica a la representació objectiva de la realitat?
 - a) Impressionisme
 - b) Realisme
 - c) Surrealisme
 - d) Expressionisme
5. Quines potències van competir en la cursa colonialista?
 - a) França, Anglaterra, Alemanya i Japó
 - b) Itàlia, Suïssa, Espanya i Rússia
 - c) Dinamarca, Suècia, Polònia i Holanda
 - d) Grècia, Portugal, Irlanda i Turquia
6. Qui són els filòsofs associats amb la filosofia de la sospita?
 - a) Nietzsche, Freud, Schopenhauer
 - b) Nietzsche, Marx, Freud
 - c) Marx, Schopenhauer, Kant
 - d) Kierkegaard, Nietzsche, Plató
7. En quina ciutat va néixer Nietzsche?
 - a) Leipzig
 - b) Röcken
 - c) Basilea
 - d) Naumburg
8. Amb quina figura artística va tenir Nietzsche una estreta amistat?
 - a) Arthur Schopenhauer
 - b) Víctor Manuel II
 - c) Richard Wagner
 - d) Peter Gast

9. Per què es va distanciar Nietzsche de Wagner?
 - a) Per motius religiosos
 - b) Per diferències intel·lectuals i personals
 - c) Per haver abandonat la música
 - d) Per desacords en política
10. Quina obra va publicar Nietzsche el 1872?
 - a) La genealogia de la moral
 - b) El naixement de la tragèdia
 - c) Així parlà Zaratustra
 - d) Més enllà del bé i del mal
11. Quin concepte refusa el vitalisme?
 - a) L'experiència
 - b) Els instints vitals
 - c) La preeminència de la raó
 - d) La imaginació
12. Què simbolitza l'element apol·lini segons Nietzsche?
 - a) La passió i el caos
 - b) L'ordre i la mesura
 - c) La irrupció de límits individuals
 - d) La fusió amb la natura
13. Quina és la crítica principal de Nietzsche a Sòcrates?
 - a) Haver desenvolupat la metafísica
 - b) Sotmetre la vida a la lògica i negar la vitalitat
 - c) Rebutjar el concepte del dionisiac
 - d) Crear els ideals ascètics
14. Què reprimeix la moral cristiana segons Nietzsche?
 - a) La compassió i l'amabilitat
 - b) Els instints vitals i la vitalitat humana
 - c) L'autocontrol i l'abstinència
 - d) La capacitat d'aprenentatge
15. Quins eren els valors principals de la moral grega original?
 - a) La passió i la humilitat
 - b) La compassió i la paciència
 - c) La força vital i l'autenticitat
 - d) L'abstinència i la contemplació
16. Quin rol tenia la virtut en la moral grega segons Nietzsche?
 - a) Representava una abstinència total
 - b) Era la capacitat de viure plenament
 - c) Promovia la paciència i la submissió
 - d) Era exclusiva per a l'aristocràcia

17. Què critica Nietzsche dels sistemes morals imposats per Sòcrates i Plató?
 - a) Que destrueixen la força de viure
 - b) Que donen massa importància als instints vitals
 - c) Que descarten l'aristocràcia
 - d) Que promouen el caos cultural
18. Què provoca el ressentiment segons Nietzsche?
 - a) L'exaltació dels valors tradicionals
 - b) La inversió dels valors morals
 - c) La creació de noves religions
 - d) La repetició eterna
19. Quin valor es converteix en "bo" després de la transvaloració cristiana?
 - a) La força vital
 - b) La passió i la creativitat
 - c) La humilitat i la debilitat
 - d) L'aristocràcia
20. Segons Nietzsche, quina emoció és característica dels sacerdots?
 - a) L'amor
 - b) El ressentiment
 - c) La serenitat
 - d) L'autocontrol
21. Quins són els tres "vots sacerdotals" segons Nietzsche?
 - a) Llibertat, força i valentia
 - b) Abstinència, autocontrol i silenci
 - c) Pobresa, castedat i humilitat
 - d) Lògica, raó i emoció
22. Per què Nietzsche critica els ideals ascètics?
 - a) Perquè neguen la vitalitat de la vida
 - b) Perquè promouen la creativitat
 - c) Perquè ignoren els valors aristocràtics
 - d) Perquè rebutgen l'ús del llenguatge
23. Quin animal simbolitza el primer pas en la transformació cap al superhome?
 - a) El lleó
 - b) El camell
 - c) El nen
 - d) L'àguila
24. Quines qualitats simbolitza el nen com a figura del superhome?
 - a) L'ordre i la disciplina
 - b) La serenitat i la prudència
 - c) L'espontaneïtat i la creativitat
 - d) La humilitat i la submissió
25. Què entén Nietzsche per la voluntat de poder?
 - a) Un principi destructiu
 - b) La força vital que impulsa la creació

- c) La submissió a la moral tradicional
 - d) La negació de la vitalitat
26. Què implica el concepte d'etern retorn?
- a) Amor a la vida sense condicions
 - b) Negar les experiències passades
 - c) El progrés lineal del temps
 - d) L'experiència puntual de l'instant
27. Què significa "*amor fati*" segons Nietzsche?
- a) Acceptar la vida tal com és
 - b) Rebutjar les limitacions passades
 - c) Estimar només els aspectes positius de la vida
 - d) Evadir-se del destí
28. Qui és el "darrer home" en el pensament de Nietzsche?
- a) L'home que venç els seus opressors
 - b) L'home resignat que simbolitza la decadència
 - c) L'home que crea nous valors
 - d) L'home que viu en harmonia amb la natura
29. Quina crítica fa Nietzsche de la democràcia i el socialisme?
- a) Que desvirtuen els valors autèntics de la vida
 - b) Que promouen la creativitat individual
 - c) Que creen una moral aristocràtica
 - d) Que ignoren la religió
30. Com afronta el superhome la "mort de Déu"?
- a) Amb resignació davant dels valors antics
 - b) Creant nous valors sense dependències transcendents
 - c) Intentant restaurar els ideals cristians
 - d) Renunciant a la llibertat i l'autenticitat
31. Quina és la crítica principal de Nietzsche als sistemes democràtics segons el text?
- a) Que no reconeixen els límits de la cultura
 - b) Que desvirtuen els valors autèntics de la vida
 - c) Que promouen una aristocràcia vitalista
 - d) Que faciliten el domini dels forts
32. Què simbolitza el nihilisme en el pensament de Nietzsche?
- a) El triomf de la moral aristocràtica
 - b) L'acceptació dels instints naturals
 - c) La crisi de valors i l'existència buida
 - d) La moral dels esclaus
33. Què representa l'amor fati?
- a) L'acceptació i estima del destí, incloent-hi el positiu i el negatiu
 - b) El rebuig als aspectes negatius de la vida
 - c) El desig d'escapar del cicle del temps
 - d) La recerca d'una vida transcendent
34. Com interpreta Nietzsche l'etern retorn com a visió del temps?
- a) El temps és lineal i finit

- b) Tot es repeteix infinitament sense canvi
 - c) Només allò negatiu retorna per turmentar
 - d) El temps segueix un patró caòtic i imprevisible
35. Què és el “superhome” segons Nietzsche?
- a) Un individu que renuncia als plaers materials
 - b) Un ésser capaç de crear nous valors, sense dependència externa
 - c) Un defensor de la moral cristiana tradicional
 - d) Un seguidor de la democràcia i del socialisme
36. Segons Nietzsche, què cal superar per crear nous valors?
- a) Els instints vitals i l'autenticitat
 - b) La tradició aristocràtica dels grecs
 - c) Els valors tradicionals i decadents del passat
 - d) Els ideals apol·linis de mesura i ordre
37. Quin filòsof va influenciar Nietzsche amb el concepte de la “voluntat”?
- a) Sigmund Freud
 - b) Søren Kierkegaard
 - c) Arthur Schopenhauer
 - d) Karl Marx
38. En quin període Nietzsche desenvolupa el concepte de “superhome”?
- a) Període romàntic (1871–1877)
 - b) Període positivista (1878–1882)
 - c) Període crític (1883–1888)
 - d) Període tardà (1889–1890)
39. Quina obra presenta les idees del superhome i l'etern retorn?
- a) La genealogia de la moral
 - b) El naixement de la tragèdia
 - c) Així parlà Zaratustra
 - d) Més enllà del bé i del mal
40. Quins són els temes principals del període crític de Nietzsche?
- a) Crítica de la metafísica i la religió
 - b) Desenvolupament del superhome i la mort de Déu
 - c) Exaltació de la ciència i el positivisme
 - d) Submissió als valors tradicionals
41. Per què Nietzsche rebutja la metafísica platònica i cristiana?
- a) Per ser massa vinculades a la ciència
 - b) Per promoure un món “veritable” que ignora la realitat vital
 - c) Per desconèixer els límits morals
 - d) Per criticar el llenguatge i la lògica
42. Quin significat té el concepte de “transvaloració” en el pensament de Nietzsche?
- a) Creació d'un món més just i igualitari
 - b) Inversió dels valors tradicionals imposats pel ressentiment
 - c) Desenvolupament de la ciència com a base moral
 - d) Supressió dels instints humans primitius

Respostes

1. c) Moviments revolucionaris de 1848
2. c) Giuseppe Garibaldi
3. b) Subjectivitat, emoció i valoració de la natura
4. b) Realisme
5. a) França, Anglaterra, Alemanya i Japó
6. b) Nietzsche, Marx, Freud
7. b) Röcken
8. c) Richard Wagner
9. b) Per diferències intel·lectuals i personals
10. b) El naixement de la tragèdia
11. c) La preeminència de la raó
12. b) L'ordre i la mesura
13. b) Sotmetre la vida a la lògica i negar la vitalitat
14. b) Els instints vitals i la vitalitat humana
15. c) La força vital i l'autenticitat
16. b) Era la capacitat de viure plenament
17. a) Que destrueixen la força de viure
18. b) La inversió dels valors morals
19. c) La humilitat i la debilitat
20. b) El ressentiment
21. c) Pobresa, castedat i humilitat
22. a) Perquè neguen la vitalitat de la vida
23. b) El camell
24. c) L'espontaneïtat i la creativitat
25. b) La força vital que impulsa la creació
26. a) Amor a la vida sense condicions
27. a) Acceptar la vida tal com és
28. b) L'home resignat que simbolitza la decadència
29. a) Que desvirtuen els valors autèntics de la vida
30. b) Creant nous valors sense dependències transcendents
31. b) Que desvirtuen els valors autèntics de la vida
32. c) La crisi de valors i l'existència buida
33. a) L'acceptació i estima del destí, inclouent-hi el positiu i el negatiu
34. b) Tot es repeteix infinitament sense canvi
35. b) Un ésser capaç de crear nous valors, sense dependència externa
36. c) Els valors tradicionals i decadents del passat
37. c) Arthur Schopenhauer
38. c) Període crític (1883–1888)
39. c) Així parlà Zaratustra
40. b) Desenvolupament del superhome i la mort de Déu
41. b) Per promoure un món "veritable" que ignora la realitat vital
42. b) Inversió dels valors tradicionals imposats pel ressentiment

QÜESTIONARI PREGUNTES CURTES

Marc històric i cultural

1. Quins ideals difonia el moviment revolucionari de 1848?
2. Qui va liderar el procés d'unificació italiana?
3. Quines potències van competir en la cursa colonialista?
4. Quines són les característiques principals del Romanticisme?
5. En què es centra el Realisme artístic?
6. Quin estil artístic busca captar impressions visuals efímeres?

Introducció i cronologia de Nietzsche

7. Quins són els tres filòsofs de la filosofia de la sospita?
8. On va néixer Nietzsche?
9. Quina influència va tenir Schopenhauer en la formació de Nietzsche?
10. Per què es va distanciar Nietzsche de Wagner?
11. Quina obra va publicar Nietzsche el 1872?
12. Quines obres pòstumes de Nietzsche van ser manipulades?

Pensament: El vitalisme

13. Quin concepte rebutja el vitalisme?
14. Què simbolitza l'apòl·lini en la visió tràgica de la vida?
15. Què representa el dionisiac?
16. Quina crítica fa Nietzsche a Sòcrates?
17. Què critica Nietzsche del llenguatge?
18. Per què considera Nietzsche que la veritat és una construcció social?

Crítica a la moral cristiana

19. Quin és l'objectiu de la moral cristiana segons Nietzsche?
20. Com defineix Nietzsche "allò bo" en la moral grega original?
21. Quins canvis van introduir Sòcrates i Plató en els valors morals?
22. Quines són les característiques de la moral de senyors?
23. Quins valors promou la moral d'esclaus?
24. Quina relació hi ha entre la moral d'esclaus i els sistemes polítics?

La transvaloració dels valors

25. Quin paper tenen els sacerdots en el ressentiment segons Nietzsche?
26. Quina inversió fa el cristianisme en els valors tradicionals?
27. Per què Nietzsche considera que el cristianisme és una religió de l'odi?
28. Què representa la "mala consciència"?
29. Com connecta Nietzsche el sentiment de culpa amb la creació dels déus?
30. Què significa un estat "pre-teològic"?

Crítica dels ideals ascètics

31. Quins són els tres "vots sacerdotals" de l'ascetisme?
32. Quina crítica fa Nietzsche als sacerdots-filòsofs?
33. Què significa la transvaloració de les veritats segons Nietzsche?
34. Què diferencia el superhome de l'ideal ascètic tradicional?

Els valors de la nova civilització

35. Qui és el superhome segons Nietzsche?
36. Què simbolitza el camell en les metamorfosis interiors?
37. Quines qualitats té el nen com a figura del superhome?
38. Què entén Nietzsche per la voluntat de poder?
39. Quin és el significat de l'etern retorn?
40. Què implica l'amor fati?

Diagnòstic cultural i nihilisme

41. Qui és el "darrer home" en el pensament de Nietzsche?
42. Què critica Nietzsche de la democràcia i el socialisme?
43. Quin és l'impacte del nihilisme en la cultura occidental?
44. Com afronta el superhome la "mort de Déu"?
45. Com connecta Nietzsche la visió cíclica del temps amb la llibertat?

Reflexió general

46. Quines són les influències del període romàntic en Nietzsche?
47. Quins conceptes desenvolupa Nietzsche en el període crític?
48. Per què Nietzsche critica la metafísica cristiana?
49. Quina és la relació entre Nietzsche i Kant segons el text?
50. Què proposa Nietzsche per superar els valors decadents?

SOLUCIONS

Marc històric i cultural

1. Ideals democràtics com el sufragi universal, les llibertats àmplies i la igualtat social.
2. Giuseppe Garibaldi.
3. França, Anglaterra, Alemanya i Japó.
4. Llibertat individual, emoció, imaginació i valoració de la natura i els sentiments.
5. La representació fidel i objectiva de la realitat quotidiana.
6. L'Impressionisme.

Introducció i cronologia de Nietzsche

7. Friedrich Nietzsche, Karl Marx i Sigmund Freud.
8. A Röcken, Prússia.
9. Va influir en la seva manera de concebre la voluntat de viure i el pessimisme vital.
10. Per diferències intel·lectuals i personals amb les idees de Wagner.
11. *El naixement de la tragèdia en l'esperit de la música*.
12. *L'Anticrist*, *Ecce Homo* i *La Voluntat de poder*.

Pensament: El vitalisme

13. La preeminència de la raó com a criteri últim.
14. L'ordre, la mesura i l'harmonia.
15. La passió, l'excés i la vitalitat.
16. Que Sòcrates imposa la raó i nega la vitalitat de la vida.
17. Que el llenguatge construeix un món mental que no reflecteix la realitat.

18. Perquè està basada en convencions socials i no en la realitat mateixa.

Crítica a la moral cristiana

- 19. Negar els instints vitals i l'exuberància de la vida.
- 20. La noblesa, la força vital i la passió.
- 21. Van posar l'èmfasi en l'abstinència i la saviesa en detriment dels instints vitals.
- 22. Superioritat, llibertat i força vital.
- 23. Compassió, humilitat, paciència, amabilitat i diligència.
- 24. Els valors d'esclaus van ser adoptats i utilitzats pels sistemes polítics democràtics.

La transvaloració dels valors

- 25. Convertir el ressentiment en valors morals, simbolitzant la rebel·lia dels esclaus.
- 26. Allò que era bo (noblesa, poder) esdevé malvat, i allò dolent (debilitat, indigència) esdevé bo.
- 27. Perquè transforma l'odi cap als forts en un principi moral.
- 28. El resultat de la repressió dels instints naturals en societats moralitzades.
- 29. La culpa social crea la necessitat de redempció, originant els déus.
- 30. Viure sense la càrrega de culpa ni repressió moral.

Crítica dels ideals ascètics

- 31. Pobresa, castedat i humilitat.
- 32. Que rebutgen la vitalitat i valoren la vida només si es nega a si mateixa.
- 33. Inventar un món "veritable" que és una il·lusió cultural.
- 34. El superhome transcendeix la negació de la vida i crea nous valors.

Els valors de la nova civilització

- 35. Un individu que crea nous valors assumint la "mort de Déu".
- 36. L'acceptació del pes de la tradició i la submissió a la moral d'esclaus.
- 37. La innocència, l'espontaneïtat i la creativitat.
- 38. La força vital que impulsa la creació i el domini.
- 39. Una visió cíclica del temps en què tot es repeteix infinitament.
- 40. Acceptar el destí tal com és i estimar la vida amb tots els seus aspectes.

Diagnòstic cultural i nihilisme

- 41. L'home resignat que simbolitza la decadència de la civilització.
- 42. Que desvirtuen els valors autèntics de la vida.
- 43. Conduïx a una existència buida i sense sentit.
- 44. Creant nous valors sense dependre de cap principi transcendent.
- 45. Permet estimar la vida en la seva totalitat, sense voler canviar el passat ni el futur.

Reflexió general

- 46. La filosofia presocràtica i la influència de Schopenhauer i Wagner.
- 47. El superhome, la mort de Déu, la voluntat de poder i l'etern retorn.
- 48. Perquè nega la vitalitat de la vida en favor d'una dimensió transcendent.
- 49. Crítica la universalitat dels preceptes morals kantians com a repressió moral.
- 50. Destruir els valors tradicionals i instaurar una nova escala de valors basada en la força vital.